

Het College van burgemeester
en wethouders van Berkelland
Postbus 200
7270 HA BORCULO

Ons kenmerk : MS / 2017

Onderwerp : Advies over concept visiestuk Sociaal Domein Achterhoek "Samenwerken om
elkaar te versterken"

Verzonden : 02 OKT. 2017

Geacht college,

De Welzijnsraad kan zich in grote lijnen vinden in de regionale visie ten aanzien van de gezamenlijke aanpak op de terreinen WMO en Jeugdhulp. Het visiestuk gaat voornamelijk in op het 'Wat'. De uitwerking in diverse gezamenlijk te ontwikkelen of financieren initiatieven zullen een wat concretere vertaalslag maken naar het 'Hoe'.

Vooruitlopend op de invulling van het 'Hoe' plaatst de Welzijnsraad de volgende kanttekeningen:

-
- Blz. 5
"De zorgkosten zijn in Nederland gestegen van 46 miljard in het jaar 2000 naar 95 miljard in 2016. De transformatie vraagt aan de partijen in het sociaal domein om vooral aan te sluiten op de veranderende vraag uit de samenleving en daar flexibel op in te spelen, met als doel effectievere hulpverlening en een verlaging van de kosten."

De Welzijnsraad acht het als een goed uitgangspunt om effectief in te zetten op preventie in combinatie met zelfredzaamheid en samenredzaamheid van de inwoners. Echter wordt deze preventie gekoppeld aan verlaging van kosten, doordat de intentie is om beter te luisteren naar de behoeften gezien vanuit de leefwereld van de inwoners. De Welzijnsraad acht het goed om in ogenschouw te nemen dat meer preventieve zorgverlening in combinatie met meer inbreng van de inwoners ervoor zorgt, dat de interactie steeds meer gaat worden. Uiteindelijk kan het zo zijn dat de zorgkosten per inwoner dalen, maar door het op gang brengen van een interactief sociaal proces kunnen er veel meer zaken aan het licht komen. Dit kan tot gevolg hebben dat de kosten in de toekomst op een ander vlak meer gaan worden.

- Blz. 9
"De rijksoverheid heeft de taken van de gemeenten op het gebied van jeugd, maatschappelijke ondersteuning en participatie vanaf 2015 verruimd (decentralisatie)."

Het idee hierbij is schaalverkleining. Door die schaalverkleining kan meer worden gewerkt vanuit de leefwereld van inwoners in plaats vanuit de systeemwereld van overheid en organisaties. Zodat de menselijke maat wordt teruggebracht in het sociaal domein."

Ons advies is om ervoor te waken dat bovengenoemd uitgangspunt van de decentralisatie geen afbreuk lijdt door deze regionale samenwerking. Door de daarmee gepaard gaande schaalvergroting kan preventie en hulp te ver van de leefwereld van de burger af komen te staan. Breng de plaatselijke eigenheid en problematiek goed in beeld en blijf dit centraal stellen. Ten aanzien van het uitgangspunt om te ontdekken waar de kracht van een regio ligt op het sociale domein, kan dit plaatselijk zeer verschillend zijn. Ons advies is om per gebied een analyse te maken van waar die regionale kracht uit bestaat.

De volgende aspecten dienen hierbij in beeld gebracht te worden en op basis daarvan kan een keuze gemaakt worden uit initiatieven en experimenten:

- Sociale cohesie
- Kracht van sociale netwerken
- Aanwezigheid lokale hulpverleners
- Voorzieningen
- De kracht en typering van de mensen zelf.

Ten aanzien van het streven om in te zetten op krachten bundelen en het goede bevorderen in algemene zin is onze vraag: Hoe breed dat wordt opgevat? Is per regio inzichtelijk waar specifieke problematieken, wensen of verwachtingen liggen die met initiatieven ter preventie zou kunnen worden opgepakt? We denken hierbij aan onderwerpen als:

- Gezonde omgeving, zuivere lucht
- Veilige leefomgeving, verkeersveiligheid
- Alcohol, roken, drugs
- Voortijdige schoolverlaters.

- Blz. 21

"Het versterken van elkaars innovatieve kracht door ervaringen en kennis met elkaar te delen. Voor alle spelers in het sociaal domein is er sprake van een ontwikkelende en lerende praktijk.

Die praktijk wordt gevoed door de verschillende lokale situaties - veranderen van onderop - maar vergt wel dat de lessen bij elkaar worden gebracht en gedeeld. Het is van meerwaarde om deze kennis met elkaar te delen, van elkaar te leren en zo gezamenlijk deskundigheid te ontwikkelen."

Dit achten wij zeer waardevol. Deel in de Best Practices en leer van elkaars fouten door transparantie in evaluaties en verslaglegging.

- Ten aanzien van de op blz. 25 genoemde wens om ruimte te creëren voor experimenten, is ons advies om ook hier een regionale spreiding en diversiteit van aanpak en onderwerp te kiezen, gericht op in dat gebied specifieke sociale kenmerken, doelgroepen en (dreigende) problemen.

Wij achten het van belang om de burger bij de keuze van initiatieven en experimenten tijdig te betrekken en ze mee te nemen in deze visie. Draagvlak bij en motivatie van de burger levert een bijdrage aan het succes van preventie.

Naar aanleiding van een recent krantenartikel geven wij u graag de volgende aanbeveling mee: Waak ervoor dat het systeemdenken in het vinden van oplossingen niet de overhand krijgt. Zorg ervoor dat de eigen netwerken die dichtbij een gezin of kind staan een stem houden en mee kunnen denken in oplossingen. Graag verwijzen wij naar bijgaand artikel:

<https://www.socialevraagstukken.nl/jeugdzorg-vergt-niet-meer-professionals-maar-juist-mensen-uit-de-eigen-omgeving/>

Wij willen u tot slot ten aanzien van een effectief preventieprogramma aangaande het gebruik van alcohol en drugs wijzen op een succesvol initiatief in IJsland waarover De Volkskrant onlangs berichtte. Door jongeren langer op school te houden en ze sport en vermaak aan te bieden werd verveling vooral bij tieners tegengegaan en is het starten met drank- en drugsgebruik uitgesteld. IJsland is een uniek land door het lage inwoneraantal, de geïsoleerde ligging en een stabiele samenleving met weinig ongelijkheid. Met name op het Achterhoekse platteland is de situatie vergelijkbaar zou een dergelijk experiment ter preventie effectief kunnen zijn.

Graag verwijzen wij naar het volgende artikel: <https://www.volkskrant.nl/buitenland/hoe-ijslandse-tieners-drank-en-sigaretten-inruilden-voor-sport~a4503620/>

Voor de duidelijkheid voegen wij het advies dat namens de Seniorenraad Berkelland via de Welzijnsraad is aangeleverd, als bijlage bij ons advies.

Vriendelijk verzoeken wij u het volledige advies op zijn merites te beoordelen.

Wij horen graag van u hoe u tegen ons advies aan kijkt.

Met vriendelijke groet,

Welzijnsraad gemeente Berkelland,

J. Reijgersberg-van Grootveld.
secretaris.

K. Koolschijn,
voorzitter.

Berkelland, september 2017

In een eerste reactie op het visiedocument "Sociaal domein Achterhoek" merkt de SRB het volgende op:

1. Niet duidelijk is in het hele document terug te vinden dat men weet heeft van en alert is op het grote gevaar dat een tweedeling in de lokale maatschappij ontstaat doordat enerzijds een elite van hoger opgeleide, autochtone burgers die de weg kent en het goed weet te regelen voor zichzelf. En anderzijds een klasse van lager opgeleiden, migranten, mensen met een licht verstandelijke beperking en sommige ouderen, die het niet voor elkaar weet te krijgen. Terwijl dat voor hen juist hard nodig is.
2. De hierboven aangegeven problematiek zal versterkt tot uitdrukking komen bij de groep ouderen met een migratie achtergrond die onze taal niet goed machtig is en waarmee communicatie slechts moeizaam verloopt.
3. Uit niets blijkt dat men zich bewust is van een ander feit nl. dat lang niet iedere burger wil meedoen in lokale besluitvormingsprocessen/denkprocessen. Zo blijkt uit onderzoek dat ruim 70% van de wethouders en gemeenteraadsleden denkt dat burgers graag participeren in lokale besluitvorming, terwijl maar 33% van de inwoners dat ook blijkt te willen. En 81% van de Nederlanders heeft zelfs nog nooit meegedaan aan burgerinitiatieven.
4. Samenwerking is schaalvergroting en schaalvergroting is zeker niet altijd kosteneffectiever. Daarnaast draagt schaalvergroting het gevaar in zich dat er meer afstand tot de burger ontstaat en dit staat haaks op de bedoeling dat de "cliënt centraal" staat.
5. Ad punt 1.1.2. Waarom wordt alleen ter voorkoming van een beroep op specialistische zorg volop ingezet op preventie. Een bredere aanpak of formulering kan voorkomen dat zorg op welk niveau dan ook pas later hoeft worden ingezet. Punt 1.3.2. verwoordt e.e.a. beter.
6. H2 pag. 9. Visie op samenwerking gemeenten, 3^e alinea, 5^e bullit "Inzet van de juiste expertise op de urgente onderwerpen". M.a.w. op minder urgente onderwerpen is de juiste expertise niet of minder noodzakelijk. Hier kunnen op zijn minst vraagtekens bij geplaatst worden.
7. H3 pag. 11, 3^e alinea, 1^e bullit. Wie gaat die signalen identificeren en melden? Wordt er verwacht dat de inwoner dit gaat doen? Een goede communicatie en een bewustwordingsproces dienen hierbij hand in hand te gaan.
8. H3 pag. 12, 2^e alinea "Wij zullen dan ook de hierboven beschreven visie op hoe wij als gemeenten enz." Onduidelijk wat hier bedoeld wordt.
9. De organisatorische opzet en uitwerking in de bijlagen komen uiterst bureaucratisch over. Veel 'clubs', veel overleg en dus veel tijd en dus veel kosten. JtB / BK